

Olsztyn, 5 maja 2021 r.

FK-IV.431.7.2021

**Szanowny Pan
Karol Motyka
Starosta Braniewski
Plac Piłsudskiego 2
14-500 Braniewo**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. 2020 poz. 224), przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Starostwie Powiatowym w Braniewie, Plac Piłsudskiego 2, 14-500 Braniewo, NIP: 5821608053, REGON: 170818102.

W okresie objętym kontrolą oraz w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych kierownikiem jednostki kontrolowanej był Pan Karol Motyka – Starosta, wybrany na stanowisko w dniu 23 listopada 2018 r., Uchwałą Nr I/4/18 Rady Powiatu Braniewskiego z dnia 23 listopada 2018 r.

[akta kontroli str. 68]

Odpowiedzialnym za realizację zadania związanego z samodzielnym prowadzeniem przez powiat punktu nieodpłatnej pomocy prawnej jest Pani Agnieszka Kiełek, która w okresie objętym kontrolą zajmowała następujące stanowiska:

- w terminie od 30 grudnia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r. - Naczelnika Wydziału Organizacji, Inwestycji i Nadzoru;
- od 1 stycznia 2021 r. - inspektora do spraw organizacyjno-gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru.

W ww. okresach bezpośredni nadzór nad pracownikiem sprawował Sekretarz Powiatu – Pan Paweł Fedorczyk.

Natomiast za realizację zadania związanego z prowadzeniem punktu nieodpłatnej pomocy prawnej w powiecie braniewskim przez organizacje pozarządowe odpowiedzialna jest Pani Helena Janczarek - główny specjalista w Wydziale Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu, zatrudniona na podstawie umowy o pracę od 3 marca 2003 r. Bezpośredni nadzór nad ww. pracownikiem sprawuje Pani Monika Czubkowska-Bludzis, Naczelnik ww. wydziału.

[akta kontroli str. 52-59, 68, 809]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Warmińsko – Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Wydział Finansów i Kontroli, Oddział prowadzenia i koordynacji kontroli, w składzie:

- Pani Iwona Zając – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 1/2021 wydaną przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, na podstawie upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.69.2021 z dnia 4 marca 2021 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego;

[akta kontroli str. 7, 9]

— Pan Radosław Gazda – starszy inspektor wojewódzki – członek zespołu kontrolnego, posługujący się legitymacją służbową nr 9/2019 wydaną przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego, na podstawie upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.70.2021 z dnia 4 marca 2021 r., wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego. *[akta kontroli str. 8, 10]*

Kontrolę rozpoczęto 10 marca 2021 r., a zakończono 24 marca 2021 r., co zostało odnotowane w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją 2/2021.

[akta kontroli str. 975]

Kontrola prowadzona była w trybie zdalnym, tj. bez osobistej obecności kontrolerów, z wykorzystaniem narzędzi informatycznych do zgromadzenia materiału dowodowego, w celu ustalenia stanu faktycznego, a następnie dokonania oceny działalności jednostki kontrolowanej, a także sformułowania ewentualnych zaleceń pokontrolnych. Rozpoczęcie kontroli nastąpiło podczas wideokonferencji, w trakcie której okazano legitymacje służbowe kontrolerów, poinformowano o zasadach kontroli w trybie zdalnym, wymaganych dokumentach do kontroli oraz formach i terminie ich przekazywania. Upoważnienia kontrolerów do kontroli zostały przekazane do kontrolowanej jednostki za pośrednictwem platformy e-PUAP.

[akta kontroli str. 1-2, 6, 44-45]

Przedmiotem kontroli była realizacja zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z 26 sierpnia 2019 r., znak: FK-IV.431.26.2019 z kontroli problemowej dot. realizacji przez powiat zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294).

[akta kontroli str. 1-19]

Kontrola sprawdzająca obejmowała okres realizacji zadań: od 20 września 2019 r. do 10 marca 2021 r.

[akta kontroli str. 1-19]

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 pkt 1 i art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1464), w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2232 ze zm.), zwanej dalej: „ustawą.”

[akta kontroli str. 18-33]

W Regulaminie Organizacyjnym Starostwa Powiatowego w Braniewie oraz w zakresach czynności pracowników odpowiedzialnych za realizację zadania znajdują się zapisy dotyczące prowadzenia spraw z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

[akta kontroli str. 52-67]

Starosta Braniewski upoważnił głównego specjalistę w Wydziale Oświaty, Kultury, Sportu i Promocji Powiatu oraz inspektora do spraw organizacyjno – gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru do udzielania wyjaśnień dot. zakresu kontroli.

[akta kontroli str. 69-70]

Na podstawie ustaleń kontroli działalność jednostki kontrolowanej ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Bieżąca kontrola była kontrolą sprawdzającą sposób wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń pokontrolnych zawartych w wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Warmińsko–Mazurskiego z 26 sierpnia 2019 r., znak: FK-IV.431.26.2019 z kontroli problemowej dot. realizacji przez powiat zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 294).

W ww. wystąpieniu pokontrolnym Wojewoda Warmińsko–Mazurski wniósł o:

- 1) Przeprowadzanie otwartych konkursów ofert na powierzenie organizacji pozarządowej realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w oparciu przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy.
- 2) Sporządzenie listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust.1 ustawy, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 8a ust.1 pkt 1-2, ust. 2 ustawy oraz przepisach wykonawczych.
- 3) Publikację listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa na stronach internetowych urzędów gmin na obszarze powiatu braniewskiego zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 8a ust 4 ustawy.
- 4) W przypadku osób z niepełnosprawnościami, a w szczególności osób doświadczających trudności w komunikowaniu się, udostępnienie usługi pozwalającej na komunikowanie się umożliwiającej zapisanie się na wizytę oraz upowszechnianie informacji o tej usłudze zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 15 września 2017 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824) oraz przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492).
- 5) W celu zwiększenia skuteczności podjętych przez Powiat działań promocyjnych w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej pomocy prawnej (art. 9 ust. 4 ustawy), objęcie powyższymi działaniami osób niepełnosprawnych ruchowo oraz osób doświadczających trudności w komunikowaniu się w celu dotarcia do nich z informacją o dedykowanych dla nich formach świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej.
- 6) Dostosowanie miejsca przeznaczonego dla osób oczekujących na udzielenie pomocy prawnej w lokalu, w którym świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna i nieodpłatne poradnictwo obywatelskie do wymogów określonych w § 5 ust. 4 ww. rozporządzenia.
- 7) Przekazywanie, co najmniej raz w miesiącu, dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia.
- 8) Skierowanie działań w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek

organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

Pismem z 20 września 2019 r., znak: Or.032.10.2019 Starosta Braniewski poinformował Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, iż wszystkie zalecenia zawarte w wystąpieniu pokontrolnym zostaną wprowadzone w życie przy organizowaniu funkcjonowania w roku 2020 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz zadań z edukacji prawnej.

W związku z tym, że niniejsza kontrola sprawdzająca była prowadzona w trybie zdalnym i niemożliwym było przeprowadzenie oględzin punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, odstąpiono od sprawdzenia sposobu wykonania zalecenia nr 6 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Mając powyższe na uwadze, przedmiotem kontroli było zweryfikowanie stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych wyszczególnionych powyżej w pkt 1-5 oraz 7-8, tj.:

1. Sprawdzenie, czy otwarte konkursy ofert na powierzenie organizacji pozarządowej realizacji w 2020 r. i 2021 r. zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzone były w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.), zwanej dalej: „ustawą d.p.p.w.” oraz ustawy.

Ustalono, że w 2020 r. na terenie powiatu braniewskiego utworzono 2 punkty, tj.:

- a) Punkt I nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzony przez Powiat, w którym pomocy udzielali radcowie prawni, zlokalizowany w Braniewie przy ulicy Królewieckiej 13, 14-500 Braniewo. Harmonogram pracy: Poniedziałek - Piątek od 8:00 do 12:00.
- b) Punkt II nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego prowadzony przez Fundację „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” z siedzibą w Olsztynie, zlokalizowany w Braniewie przy ulicy Królewieckiej 13, 14-500 Braniewo. Harmonogram pracy: Poniedziałek - Piątek od 14:00 do 18:00.

W 2021 r. również utworzono 2 punkty, które są prowadzone w tym samym zakresie przez tych samych wykonawców oraz działają w tych samych miejscach, dniach i godzinach co w roku 2020. *[akta kontroli str.13-15]*

W celu powierzenia organizacji pozarządowej prowadzenia w roku 2020 i 2021 punktu II Powiat Braniewski przeprowadził 2 otwarte konkursy ofert (tj. w 2019 r. – 1 i w 2020 r. – 1). Ogłoszenie przedmiotowych konkursów nastąpiło na podstawie nw. uchwał Zarządu Powiatu Braniewskiego:

- Uchwała Nr 144/19 z dnia 29 października 2019 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert pod nazwą: „Powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Braniewskiego w 2020 roku”;
- Uchwała Nr 274/20 z dnia 14 października 2020 r. w sprawie ogłoszenia otwartego konkursu ofert pod nazwą: „Powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy

prawnej, świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Braniewskiego w 2021 roku.”

Analiza ogłoszeń o otwartych konkursach ofert wykazała, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy d.p.p.w. zawierały one informacje o rodzaju zadania, wysokości środków publicznych przeznaczonych na jego realizację, zasadach przyznawania dotacji, terminach i warunkach realizacji zadania, terminie składania ofert, trybie i kryteriach stosowanych przy wyborze ofert oraz terminie dokonania wyboru ofert, a także informacje o zrealizowanych zadaniach publicznych tego samego rodzaju i wysokości kosztów związanych z ich realizacją w roku poprzednim. Ogłoszenie o otwartym konkursie zostało zamieszczone odpowiednio 29 listopada 2019 r. i 14 października 2020 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Braniewskiego, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Braniewie oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie organu na okres nie krótszy niż 21 dni od dnia ukazania się ogłoszenia w ww. miejscach, tj. zgodnie z art. 13 ust. 1 i 3 ustawy d.p.p.w..

[akta kontroli str. 106-114, 153-182]

Stosownie do art. 15 ust. 2a ustawy d.p.p.w., w celu opiniowania ofert złożonych w ww. konkursach powołane zostały - w drodze uchwał - komisje konkursowa. W związku z tym, że zarówno w 2019 jak i w 2020 roku żadna organizacja pozarządowa ani podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 ustawy d.p.p.w. nie wskazali osób do składu komisji konkursowej, w jej skład weszli tylko przedstawiciele samorządu oraz osoba posiadająca specjalistyczną wiedzę z dziedziny obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczył, a w 2019 r. również przedstawiciel Wojewody Warmińsko-Mazurskiego.

Ustalono, iż przed przystąpieniem do prac komisji konkursowej, każdy z jej członków, złożył pisemne oświadczenie o braku istnienia okoliczności uzasadniających jego wyłączenie z udziału w pracach komisji.

[akta kontroli str. 76-107, 115-128, 183, 223-254]

W zakresie trybu wyłonienia organizacji pozarządowej dokonano następujących ustaleń:

I. Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu II w 2020 r.

W ramach otwartego konkursu wpłynęły 4 oferty, które złożone zostały poprawnie pod względem formalnym. W związku z czym członkowie komisji, po zapoznaniu się z tymi ofertami, dokonali ich indywidualnej oceny na formularzach opinii wg kryteriów zawartych w pkt. VII ppkt. 4 ogłoszenia otwartego konkursu ofert. W oparciu o ww. ocenę zarekomendowano wszystkie 4 oferty wraz z podaniem średniej punktów dla każdej z nich.

Zarząd Powiatu Braniewskiego - w drodze Uchwały Nr 155/19 z dnia 25 listopada 2019 r. – podjął decyzję o powierzeniu realizacji zadania publicznego z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego Fundacji „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” z siedzibą w Olsztynie, ul. Hanowskiego 9/42, 10-687 Olsztyn.

Ustalono, iż informacja ww. zakresie została podana do publicznej wiadomości niezwłocznie po wyborze oferty poprzez zamieszczenie jej w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Powiatu Braniewskiego oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Braniewie. Ogłoszenie wyników zawierało nazwę oferenta i zadania publicznego oraz wysokość przyznanych środków publicznych. Powyższe postępowanie było zgodne z art. 15 ust. 2h i 2j ustawy d.p.p.w..

Z wyłonioną organizacją w dniu 30 grudnia 2019 r. została zawarta umowa Nr 1/2020.NPP.NPO na powierzenie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej,

świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Braniewskiego w 2020 roku. Treść przedmiotowej umowy uwzględniała wszystkie elementy wymagane art. 6 ust. 2 pkt. 1-1a i 3-7 ustawy, w związku z art. 11 ust. 7 ustawy. Ponadto stwierdzono, że w ramach ww. umowy powierzono fundacji zadania z zakresu edukacji prawnej. *[akta kontroli str. 16, 46-49, 71-75, 310-495, 685, 802-809]*

II. Wyłonienie organizacji pozarządowej do prowadzenia punktu II w 2021 r.

Na otwarty konkurs ofert - w wyznaczonym terminie, tj. do 5 listopada 2020 r. - wpłynęło 5 ofert. Opiniowanie przez komisję konkursową ofert nastąpiło 24 listopada 2020 r., a więc 19 dni po upływie terminu na ich złożenie. W związku z powyższym oraz z uwagi na zapisy ogłoszenia o otwartym konkursie ofert w zakresie terminu rozpatrzenia ofert (tj. niezwłocznie po zakończeniu przyjmowania ofert) zwrócono się z zapytaniem dotyczącym przyczyn zwłoki w opiniowaniu przez komisję konkursową złożonych ofert. Starosta Braniewski w udzielonych wyjaśnieniach wskazał, iż powyższe spowodowane było trzykrotną zmianą składu komisji konkursowej związaną z przebywaniem przewodniczącego komisji na kwarantannie w związku z epidemią wywołaną wirusem SARS-CoV-2.

Biorąc pod uwagę okoliczności na jakie powołał się Starostwa Braniewski w ww. wyjaśnieniu należy stwierdzić, że opiniowanie ofert przez komisję konkursową nastąpiło w możliwie najkrótszym terminie po zakończeniu przyjmowania ofert.

[akta kontroli str. 16, 46-49, 183, 223-254, 802-809]

Wszystkie złożone oferty konkursowe spełniały wymogi formalne, określone w ogłoszeniu. Jednakże, z uwagi na fakt iż nie we wszystkich przypadkach zakres oferty obejmował udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej, ocenie merytorycznej poddano tylko 2 oferty. Powyższe było zgodne z postanowieniami ogłoszenia o otwartym konkursie ofert. Z powyższych ustaleń komisji konkursowej sporządzono protokół. Analogicznie do edycji 2019/2020 Zarząd Powiatu Braniewskiego po zapoznaniu się z oceną ofert dokonaną przez komisję konkursową zdecydował o powierzeniu realizacji zadania Fundacji „Inicjatywa Kobiet Aktywnych” z siedzibą w Olsztynie, z którą zawarł stosowną umowę 25 grudnia 2020 r. Umowa zawierała wszystkie elementy wynikające z art. 6 ust. 2 pkt. 1-1a i 3-7 ustawy, jak również zapisy dot. powierzenia fundacji zadania z zakresu edukacji prawnej.

Zgodnie z art. 15 ust. 2j ustawy d.p.p.w. wyniki otwartego konkursu zostały ogłoszone niezwłocznie po wyborze oferty w sposób określony w art. 13 ust. 3 ustawy d.p.p.w., tj. w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Braniewskiego, na stronie internetowej organu oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Braniewie. Ogłoszenie wyników zawierało wszystkie elementy wymagane art. 15 ust. 2h ustawy d.p.p.w..

[akta kontroli str. 46-49, 255-274, 496-683, 802-809]

W związku z powyższym należy uznać, iż zalecenie nr 1 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego, dotyczące przeprowadzania otwartych konkursów ofert na powierzenie organizacji pozarządowej realizacji zadania publicznego w zakresie prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w oparciu o przepisy ustawy d.p.p.w. oraz ustawy, jest realizowane.

2. ***Sprawdzenie, czy sporządzono listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 8a ust. 1 pkt 1-2 i ust. 2 ustawy oraz przepisach wykonawczych, a w przypadku jej sporządzenia – czy lista ta została opublikowana na stronach internetowych urzędów gmin na obszarze powiatu braniewskiego, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 8a ust 4 pkt 1 ustawy.***

W toku kontroli problemowej przeprowadzonej w 2019 r. stwierdzono uchybienie polegające na sporządzeniu listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa, o której mowa w art. 8a ust. 1 ustawy niezgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa, co stało się przedmiotem zalecenia pokontrolnego.

W następstwie powyższego Starosta Braniewski poinformował Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego, iż zalecenie w ww. zakresie zostanie wprowadzone w życie przy organizowaniu funkcjonowania w roku 2020 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz zadań z edukacji prawnej.

W powyższym obszarze stwierdzono, że opracowano listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców powiatu braniewskiego zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 8a ust. 1 pkt 1-2 i ust. 2 ustawy oraz przepisach wykonawczych. Przedmiotowa lista składa się z dwóch odrębnych części, tj.:

- 1) listy jednostek nieodpłatnie świadczące poradnictwo: rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne, w zakresie pomocy społecznej, w sprawie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień, w sprawie przeciwdziałania przemocy domowej, dla osób bezrobotnych, dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, w ramach interwencji kryzysowej, a także z zakresu praw konsumentów, praw pacjenta, ubezpieczeń społecznych, prawa pracy, prawa podatkowego, dla osób w sporze z podmiotami rynku finansowego i inne. Na liście ujęto również krajowe infolinie tematyczne i inne formy porad świadczone za pośrednictwem komunikacji elektronicznej, zgodnie z § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2492 ze zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem”. Dane jednostek nieodpłatnego poradnictwa zostały uporządkowane według tematyki poradnictwa jak nakazuje art. 8a ust. 2 ustawy.
- 2) listy jednostek świadczących nieodpłatną pomoc prawną i nieodpłatne porady obywatelskie. Ta część listy zawiera dane nt.: prowadzącego punkt, adresu punktu, dostępności (dni i godziny) punktu, dane kontaktowe, a także informacje o dostępności lokalu dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz numerze telefonu do zgłoszenia wizyty, co jest zgodne z art. 8a ust. 3 ustawy oraz § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia. *[akta kontroli str. 696-707]*

Jednakże należy podkreślić, że do czasu opracowania listy w sposób opisany powyżej, tj. do lipca 2020 r., mieszkańcom powiatu braniewskiego udostępniona została lista niespełniająca wszystkich prawnych wymogów. Brakowało w niej elementów wynikających z:

- art. 8a ust. 1 ustawy, tj. listy jednostek świadczących nieodpłatną pomoc prawną

i nieodpłatne porady obywatelskie;

- art. 8a ust. 2 ustawy, tj. uporządkowania według tematyki poradnictwa, numerów telefonów (dot. Urząd Miasta w Braniewie) oraz kryteriów dostępu do usługi;
- § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia, tj. informacji o tematycznych infoliniach oraz innych formach poradnictwa świadczonego za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej. [akta kontroli str. 50]

Z wyjaśnień udzielonych przez Starostę Braniewskiego wynika, iż pierwsze czynności mające na celu sporządzenie listy zostały podjęte w październiku 2019 r. poprzez skierowanie do wójtów i burmistrzów z powiatu braniewskiego pisma informującego o konieczności aktualizacji listy. Ponadto w ww. wyjaśnieniach wskazano, iż „(...) pogarszająca się sytuacja epidemiologiczna w powiecie ukierunkowała wszystkie działania na walkę z pandemią, szczególnie zaangażowany był Wydział Organizacji, Inwestycji i Nadzoru (naczelnik – Agnieszka Kielek). W miesiącu marcu część pracowników instytucji pracowało zdalnie, pracownicy gmin pracowali rotacyjnie, a szkoły, w których odbywało się poradnictwo pedagogiczne zostały zamknięte, zgodnie z rozporządzeniem RM nie działały poradnictwa na terenie powiatu. Ciężko więc było nadać ostateczny kształt ciągle zmieniającej się listy z poradnictwem obywatelskim i prawnym. Ostateczną listę utworzono w lipcu 2020 roku, następnie w dniu 3.08.2020 roku lista została aktualizowana w Biuletynie Informacji Publicznej Powiatu Braniewskiego”. [akta kontroli str. 46-49, 802-809]

Odnosząc się do ww. wyjaśnień należy podkreślić, że przedłużające się prace nad ostateczną wersją listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa dla mieszkańców powiatu braniewskiego nie są wystarczającym argumentem przekonującym o istnieniu rzeczywistych przyczyn uniemożliwiających opracowanie listy w sposób wskazany w ustawie i rozporządzeniu. Pierwotna lista umieszczona 18 lutego 2020 r. w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Braniewie powinna zawierać wszystkie elementy określone przepisami prawa, a w sytuacji zmiany danych w niej zawartych powinno się dokonywać jej aktualizacji.

Powyższe oceniono w kategorii uchybienia, skutkującego naruszeniem art. 8a ust. 1 i 2 ustawy oraz § 5 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia, przy czym należy zaznaczyć, że nie miało ono wpływu na kontrolowaną działalność.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest inspektor do spraw organizacyjno – gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

W związku z powyższym należy uznać, że zalecenie nr 2 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczące sporządzenia listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 8a ust. 1 pkt 1-2 i ust. 2 ustawy oraz przepisach wykonawczych, zostało realizowane, pomimo, iż nastąpiło to dopiero w lipcu 2020 r., a więc 7 miesięcy od uruchomienia w 2020 r. punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

Odnosnie drugiej części badanego zagadnienia dotyczącej publikacji listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa zgodnie z wymogami ustawy stwierdzono, iż w okresie objętym kontrolą, stosownie do art. 8a ust. 4 pkt 1 i 3 ustawy, przedmiotowa lista była umieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Braniewie, na stronie

internetowej organu, a także na tablicy ogłoszeń ww. urzędu. Jednakże w 2020 r. nie została ona zamieszczona w lokalnych środkach masowego przekazu, co uznaje się za nieprawidłowość skutkującą naruszeniem postanowień art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy.

W udzielonym wyjaśnieniu w powyższej sprawie, nie odniesiono się do podania przyczyn braku udostępnienia listy, w 2020 r., w lokalnych środkach masowego przekazu – zgodnie z zapytaniem, a jedynie stwierdzono, że lista była zamieszczona na stronie internetowej urzędu oraz w BIP Starostwa Powiatowego w Braniewie. *[akta kontroli str. 46-49, 802-809]*

Osobą odpowiedzialną za ww. nieprawidłowość jest inspektor do spraw organizacyjno – gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

Kontrola wykazała, że w okresie objętym kontrolą przedmiotowa lista nie została również udostępniona na stronach internetowych wszystkich urzędów gmin z obszaru powiatu braniewskiego, co było przedmiotem zalecenia nr 3 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego. Jednakże z uwagi na fakt, iż Starostwo podejmowało działania zmierzające do wywiązania się przez wójtów / burmistrzów z obowiązku wynikającego z art. 8a ust. 4 pkt. 1 ustawy, tj. prowadzono rozmowy telefoniczne z ww. jednostkami samorządu terytorialnego w sprawie konieczności umieszczenia aktualnej listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa na ich stronach internetowych - czego nie stwierdzono podczas kontroli problemowej w 2019 r. - nie czyni się zarzutów w powyższym zakresie. *[akta kontroli str. 46-49, 802-883]*

Mając powyższe na uwadze oraz w związku z tym, że starostowie nie dysponują żadnymi prawnymi ani faktycznymi możliwościami wyegzekwowania od urzędów gmin ze swojego powiatu obowiązku wynikającego z art. 8a ust. 4 pkt. 1 ustawy, odstępuje się od dokonania oceny zalecenia nr 3 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczącego publikacji listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa na stronach internetowych urzędów gmin na obszarze Powiatu.

3. Sprawdzenie, czy w przypadku osób z niepełnosprawnościami, w szczególności osób doświadczających trudności w komunikowaniu się umożliwiono zapisanie się na wizytę w sposób inny niż telefonicznie i czy upowszechniono informację o tej usłudze, zgodnie z art. 9 ustawy o języku migowym.

Kontrola wykazała, iż w okresie objętym kontrolą Starosta Braniewski udostępnił osobom z trudnościami w komunikowaniu się zapisy w innych formach niż telefon. Dla każdego z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej wyodrębniony został indywidualny adres e-mail, pod którym można zgłosić chęć zapisania się na wizytę. Ponadto wizytę można było umówić on-line pod adresem <https://np.ms.gov.pl/warmińsko-mazurskie/braniewski>. Informacja o usłudze w ww. zakresie została upowszechniona w sposób powszechnie przyjęty, w szczególności w BIP, na stronach internetowych organu administracji publicznej i w miejscach publicznie dostępnych w tym organie, stosownie do art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o języku migowym. *[akta kontroli str. 46-49, 746-772, 802-809]*

W związku z powyższym należy przyjąć, że zalecenie nr 4 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dotyczące udostępnienia usługi pozwalającej na komunikowanie się, umożliwiającej zapisanie się na wizytę oraz upowszechnianie informacji o tej usłudze zgodnie z art. 9 ustawy o języku migowym, jest realizowane.

4. Sprawdzenie, czy działaniami promocyjnymi w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej pomocy prawnej objęto osoby niepełnosprawne ruchowo oraz osoby doświadczające trudności w komunikowaniu się.

Ustalono, iż rozpowszechnienie wiedzy o formach świadczenia pomocy na odległość osobom ze niepełnosprawnością ruchową oraz osobom doświadczającym trudności w komunikowaniu się nastąpiło poprzez zawarcie stosownych informacji w:

- informacji zamieszczonej na stronie internetowej Powiatu Braniewskiego, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Braniewie, jak również na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Braniewie;
- informacji zamieszczonej na stronach niektórych urzędów gmin z obszaru powiatu braniewskiego oraz Powiatowego Centrum Pomocy w Rodzinie w Braniewie;
- materiałach promocyjnych (ulotkach, plakatach) dostarczonych do punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, sklepów, domów kultury i instytucji;
- materiale promocyjnym zaprezentowanym 17 lutego 2020 r. na antenie radia ESKA;
- artykułach zamieszczonych w lokalnej prasie.

[akta kontroli str. 46-49, 746-772, 802-809, 884-894]

W związku z powyższym należy uznać że zalecenie nr 5 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego dot. zwiększenia skuteczności podjętych przez Powiat Braniewski działań promocyjnych o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej, jest zrealizowane.

5. Sprawdzenie, czy przekazywano co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych zawarte w części B kart pomocy opinie osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia.

Na podstawie informacji przekazanych przez Starostę Braniewskiego (załącznik do pisma z 02.02.2021 r., znak: Op. 524(NPP.1.K)2021, Or.032.2.2021) oraz analizy kwartalnych, zbiorczych informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej ustalono, iż w 2020 r. we wszystkich przypadkach osoby uprawnione nie skorzystały z możliwości wypełnienia części B kart pomocy. [akta kontroli str. 17, 895-974]

Brak opinii osób uprawnionych o udzielonej nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwie obywatelskim uniemożliwiło kontrolującym przeprowadzenie oceny stopnia realizacji zalecenia nr 7 Wojewody Warmińsko – Mazurskiego dotyczącego przekazywania przedmiotowych opinii co najmniej raz w miesiącu dziekanom właściwej okręgowej rady adwokackiej lub rady okręgowej izby radców prawnych.

6. Sprawdzenie, czy działania w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej skierowano do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu braniewskiego usługi nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy.

W powyższym obszarze ustalono, iż działania w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej nie zostały skierowane do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu braniewskiego usługi nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy. W dokumentacji przedłożonej przez jednostkę kontrolowaną brak jest jakichkolwiek dowodów (np. mail do tych jednostek informujący o punktach nieodpłatnej pomocy prawnej działających na terenie powiatu braniewskiego, pismo w sprawie przekazania im ulotek, czy plakatów z prośbą o ich zamieszczenie w miejscu świadczenia usług) mogących świadczyć o pojęciu przez Starostę działań w zakresie upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej wśród wszystkich służb publicznych.

[akta kontroli str. 773-801]

Na powyższą okoliczność Starosta Braniewski złożył następujące wyjaśnienia, cyt.: „*Stwierdzenie w naszym kraju pierwszych zachorowań na COVID – 19 spowodowało zwiększenie obowiązków Naczelnika Wydziału Organizacji, Inwestycji i Nadzoru, który był odpowiedzialny za upowszechnienie wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej skierowanych do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu braniewskiego.*” [akta kontroli str. 46-49, 802-809]

Ww. uchybienie może skutkować obniżeniem jakości udzielonej pomocy osobom zgłaszającym się do instytucji publicznej po poradę, w sytuacji gdy instytucja ta nie będzie w stanie rozwiązać w całości lub części zgłoszonego problemu i nie będzie potrafiła przekierować obywatela do innego systemu wsparcia, w związku z brakiem wiedzy nt. systemu nieodpłatnej pomocy prawnej.

Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest inspektor do spraw organizacyjno – gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.

W związku z powyższym należy uznać że zalecenie nr 8 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w zakresie skierowania działań dotyczących upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu usługi nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, nie zostało zrealizowane.

Do projektu wystąpienia pokontrolnego z 12 kwietnia 2021 r. znak FK-IV.431.7.2021 (data wpływu do kontrolowanej jednostki – 12 kwietnia 2021 r.) zostały wniesione 16 kwietnia 2021 r. przez Kierownika jednostki kontrolowanej pismem z 15 kwietnia 2021 r. znak: Op.524(NPP.4.K)2021, Or.032.4.2021 zastrzeżenia w zakresie:

- 1) publikowania listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa niezgodnie z wymogami ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej,
- 2) nieskierowania działań dotyczących upowszechniania wiedzy o systemie nieodpłatnej pomocy prawnej do wszystkich służb publicznych, w tym do jednostek organizacyjnych, świadczących na terenie powiatu braniewskiego usługi

nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego wyszczególnionego w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy,

3) osoby odpowiedzialnej za uchybienie w zakresie wskazanym powyżej w punkcie 2.

Zastrzeżenia zostały rozpatrzone w odrębnym dokumencie, tj. stanowisku Kierownika komórki ds. kontroli do zastrzeżeń z 29 kwietnia 2021 r., znak: FK-IV.431.7.2021 przekazanych Staroście Braniewskiemu. Zastrzeżenie dot. pkt 2 zostało oddalone w całości, uwzględnione natomiast zostało zastrzeżenie do. pkt 3, co znalazło odzwierciedlenie w treści wystąpienia pokontrolnego, poprzez zastąpienie zapisów zawartych na str. 11 projektu wystąpienia pokontrolnego w brzmieniu: „*Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest Starosta Braniewski.*” na zapis: „*Osobą odpowiedzialną za ww. uchybienie jest inspektor do spraw organizacyjno-gospodarczych w Wydziale Organizacji i Nadzoru oraz osoba bezpośrednio go nadzorująca.*”

Jednocześnie wskazano, iż treść pkt 1 nie stanowi zastrzeżeń, lecz zawiera zobowiązanie kontrolowanej jednostki do podjęcia określonych czynności, w tym do usunięcia stwierdzonej w projekcie wystąpienia pokontrolnego nieprawidłowości dotyczącej listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o:

- 1) Udostępnianie listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa w sposób wskazany w art. 8a ust. 4 pkt 2 ustawy, tj. co najmniej raz w roku w lokalnych środkach masowego przekazu.
- 2) Podjęcie działań promocyjnych w zakresie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej wśród podmiotów świadczących nieodpłatne poradnictwo specjalistyczne innego typu, wskazanych na liście, o której mowa w art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy, w celu integracji usług świadczonych na podstawie ustawy z innymi formami bezpłatnego poradnictwa, świadczonego w ramach zadań publicznych.

Proszę Pana Starostę o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko – Mazurskiego w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

Artur Chojecki

.....
(dokument podpisany podpisem elektronicznym)